فاتیمه آبزتای

قرائت

مکتب ابتدائیه‌نڭ اوچنچی صنف شاگردلرینه تجوید وقراءت عربیه تعلیمی اوچوندر.

یولدز کتبخانه‌سی طرفندن نشر قیلنمشدر.

سنه ۱۳۲۶، ۱۹۰۸

طبعهٔ ثانیه.

بهاسی (٦) تیین.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МИЛЛИ КИТАПХАНӘСЕ
НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

АТ/168593

صحیفه‌لربز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u.u8686@gmail.com

خاریطونف مطبعه‌سی
قزان.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قِرَاءَتِ و قُرآن ❀

— قرائت نه دیمکدر؟ — اوقو دیمکدر.

— قرآن نه‌در؟

— الله‌تعالی حضرتلرندن پیغمبرمز محمد علیه السلام گه کیلمش مبارك کتابدر.

— محمد علیه السلامگه قرآن نی ره‌وشده کیلمشدر؟

— الله تعالی بُیُورغانچه جبرائیل اسملی فرشته محمد علیه السلامگه کیلُوب قرآنده‌گی مبارك سوزلرنی اوقوُب کورسه‌تمش. محمد علیه السلام شول سوزلرنڭ هر برسینی خاطرینه آلوُب قالمش، صوڭره اول سوزلرنی اوزینڭ صحابه‌لرینه اوقوُب کورسه‌تمش، هم یازوچی کاتبلرینه یازارغه بُیُورمش. شول ره‌وشچه جییلوُب اوُلوغ بر کتاب حاصل اولمشدر.

— قرآن محمد علیه‌السلام گه بر یولی کیلمشمی یاکه توُرلی وقتده بولنوُب بولنوُب کیلمشمی؟

— یگرمی اوُچ یل اچنده کیره‌ك وقتینه قاراب بولنوُب بولنوُب کیلمشدر.

— قرآنده نیلر یازلمشدر؟

— آدم بالالرینه دنیا و آخرتلری اوچوُن کیره‌کلی بولغان حکملر یازلمشدر. مثلا اوَّلگی زمانده‌گی پیغمبرلرنڭ قصه‌لری، فائده‌لی وعظلر، دعا وعبادت ره‌وشلری، دنیا معیشتینڭ نظاملری، وهر بر دین وشریعت حکملری قرآن کریمده بیك کوب بیان قیلنمشلردر.

— قرآننڭ گی سوزلر کم سوزلریدر؟ — هر قایوسی الله‌تعالی نڭ اوز سوزلریدر.

— اول سوزلر قایو تل ایله یازلمشلردر؟

— عرب تلی ایله یازلمشلردر. هر قایوسی عربچه درلر.

— آنداغی سوزلرنی آڭلامق ممکنمیدر؟

— ممکندر: عربچه یاخشی بلوُب علم تفسیر اوقوُغان کشی آنداغی

سوزلورنڭ هر قايوسینی آڭلیدر (الامتشابهات)

— قرآن کریمده نیچه سوره ونیچه آیت واردر؟

— یوزده اون دورت سوره و آلتی مڭ ایکی یوزیگرمی آلتی آیت ودخی ییتمش بیدی مڭ دورت یوزاوتوزطوغزسوز واوچ یوز یگرمی بیش مڭ بیدی یوز اوچ حرف واردر.

— بولوب بولوب اوقورغه اوڭغای اولسون اوچون بوتون قرآن نیچه کیسه‌کـکه بولنمشدر؟

— اوتوز کیسه‌کـکه بولنمشدرکه هر بر کیسه‌گی (جزء) و (پاره) دیيوب آتالور.

— قرآن کریمنی اوقورغه اویره‌نو تییشلیمیدر؟

— بیك تییشلیدر. هر بر مؤمن ومسلمان بولغان کشیگه آنی اوقورغه اویره‌نو ومعناسینی آڭلاب آنده بویورلغان حکملر ایله عمل وعبادت قیلو فرضدر. آنی اوقوب عبره تله‌نوکوب ثوابلی مستحبلردندر.

— قرآن اوقویاچق کشی نیچك اولمق تییشلیدر؟

— طهارتـلی اولمق تییشلیدر. آنی طهارتسز کوینچه قولغه آلمق مکروهدر. طهارتسز وقتده آنی بوقچا آرقلی غنه طوتو درستدر.

— قرآننی قدرسزله‌ب طوتو درست اولورمی؟

— هیچ درست توگل، حرامدر. خالق ومعبودمز الله تبارك وتعالی حضرتلرینڭ مبارك کتابی بولووینی اویلاب آنی بیك تعظیم قیلوب طوتمق تییشلیدر. بز مؤمن و مسلمانلر قارشنده آندن قدرلی و آندن عزیز کتاب یوقدر، قرآن بیك مبارك ومقدس اولوغ کتابدر.

— قرآن اوقور آلدندن نیلر ئه‌یتمك تییشلیدر؟

— اوقی باشلاغانچی اوّل (اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ) دیمك وهر سوره باشنده (بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ) دیمك تییشلیدر.

— قرآننی نی ره‌وشچه اوقومق تییشلیدر؟

— کورکه‌م طاوش وکورکه‌م مقام (کوی) ایله اوقومق سنتدر

تَجوِید.

— (تجوید) نه دیمکدر؟

— قرآن آیتلرینی پیغمبریمز محمد علیه السلام نڭ مبارك آغزندن ایشتلگان رەوشچه درست ایتۈب اوقو دیمکدر.

— قرآننی تجوید ایله درست ایتۈب اوقو تییشلیمیدر؟

— بیك تییشلی واجبدر. یاڭلش اوقو گناه وحرامدر.

— قرآننی تجوید ایله درست ایتۈب اوقو اوچۈن نیلر کیرەك اولۇر؟

— تجوید حکملرینی بلو وهر بر حکمینی اورننده رعایه قیلو کیرەك اولۇر.

— تجوید حکملری نیلردر؟

— اۇشبو کتابده کیلەچك بابلرده یازلاچق مسئلەلر هرقایوسی تجوید حکملریدر.

— قرآنڭ گی آیت وسورەلرنی مصحف شریفکه قارامیچی کوڭلدن اوقو ممکنمیدر؟

— حفظ قیلغاچ، یعنی کوڭلگه بیکلەگاچ ممکندر.

— قرآن آیتلرینی کوڭلگه حفظ قیلمق تییشلیمیدر؟

— بیك تییشلیدر. نماز اوقۇرلق قدر حفظ قیلدق فرض عیندرکه هر بر مسلمانغه بر نیچه آیت وسورەلرنی حفظ قیلمق لازمدر. بۇتۇن قرآننی کوڭلگه حفظ قیلمق فرض کفایه بولغان عمللردندر.

— بۇتۇن قرآننی حفظ قیلۇب مصحف شریفکه قارامیچی اوّلندن آخرینه قدر اوقۇب چغارلق کشیلر وارمیدر؟

— واردر. مسلمان شهرلرینڭ هر برسندەبر نیچه کشی حفظ قیلغان بولادر.

— اول کشیلر نیچك دیۈب آتالۇرلر؟ — (حافظ قرآن) دییۈب آتالۇرلر.

حَرف.

— حرف نه دیمکدر؟

— آوزدن ایشتلگان بر طاوش دیمکدر.

— عرب تلنده نیچه تۇرلی حرف واردر ؟

— یگرمی طوغز تۇرلی حرف واردر که اوٗشبولردر :

ا ، ب ، ت ، ث ، ج ، ح ، خ ، د ، ذ ، ر ، ز ، س ، ش ، ص
ض ، ط ، ظ ، ع ، غ ، ف ، ق ، ك ، ل ، م ، ن ، و ، ه ، لا ، ی ❀

— عرب تلنده (پ ، چ ، ژ ، گ ، ڭ ، ۋ) حرفلری وارمیدر ؟

— یوقدر . آنلر ترکی وفارسی تلی کبی تللرده گنه واردرلر . عرب تانده خصوصا قرآنده بوحرفلرنڭ هیچ برسی یوقدر .

— مذکور (٢٩) حرفلرنڭ عربچه اسملری نیچك ؟

— همزة ، با، تا، ثا، جیم، حا ، خا، دال، ذال، را، زا، سین، شین، صاد، ضاد، طا، ظا، عین، غین، فا، قاف، کاف، لام، میم، نون، واو، ها، لام الف، یا ❀

— اوٗشبو حرفلر قرآنده طاوشلری ایله اوقوٗلوٗرلرمی یاکه اسملری ایله اوقوٗلوٗرلرمی ؟ — قرآنده (٢٩) سورەنڭ باشلرندەغی حرفلر اسملری ایله اوقوٗلوٗرلر. باشقه آیتلرنده هریرنده طاوشلری ایله اوقوٗلوٗرلر.

مُقَطَّعَاتِ قُرآنِیّه .

— قرآنده اسملری ایله اوقوٗلا طوٗرغان حرفلر قایسی سورەلردەدرلر ؟

— بَقَرَه، آلْ عِمْرَانْ، اَعْرَافْ، یُونُسْ، هُودْ، یُوسُفْ، رَعْدْ، اِبراهیمْ، حِجْرْ، مَرْیَمْ، طاها، شُعَرَاءْ، نَمْلْ، قَصَصْ، عَنْکَبُوتْ، رُومْ، لُقْمَانْ، سَجْدَه، یاسین، صاد، مُؤْمِنْ، فُصِّلَتْ، شُورٰی، زُخْرُفْ، دُخَانْ، جاثِیه، اَحْقَافْ، قاف ونُونْ سورەلرندەدرلر.

— اوٗشبو (٢٩) سورەلرنڭ باشلرنده اولان حرفلر، نی رەوشچه اوقوٗلوٗرلر ؟

— اوٗشبو رەوشچه اوٗقوٗلوٗر :

الٓمٓ ❀ الٓمٓصٓ ❀ الٓرٰ ❀ الٓمٓرٰ ❀
الف، لام، میم. الف، لام، میم، صاد. الف، لام، را. الف، لام، میم، را.

كٓهٰیٰعٓصٓ ❀ طٰهٰ ❀ طٰسٓمٓ ❀ طٰسٓ ❀
کاف، ها، یا، عین، صاد. طا، ها. طا، سین، میم. طا، سین.

یٰسٓ ❀ صٓ ❀ حٰمٓ ❀ حٰمٓ عٓسٓقٓ ❀ قٓ ❀ نٓ ❀
یا، سین. صاد. حا، میم. حا، میم، عین، سین، قاف. قاف. نون.

شاگردلره اوُشبو مقطعاتنی اوُقوُرغه اوُیره‌تکانده ه‌ه‌لی حرفلرینی مد قیلوُب اوقورغه مدسز حرفلرینی مد قیلمیچی اوُقوُرغه ملکه‌له‌ندرمك وكوڭللارینه حفظ قیلدرمق تییشلیدر.

مَخْرَجْ .

ـــ مخرج نه دیمکدر ؟

ـــ حرفلرنڭ آوزدن چغا طوُرغان ییرلری دیمکدر.

ـــ یوقاریده مذ کور یکرمی طوغز عربی حرفلرنڭ مخرجلری نیچه‌در ؟

اونـدر (*) ـــ نیلردر ؟

ـــ آوزاچی، بوُروُن اچی، طاماق توُبی، تل توُبی، تل اورتاسی، تل اوُچی، تش توُبی، تش اوُچی، تش آراسی، ایرن آراسی.

ـــ۱) آوزاچندن قایسی حرف چغار ؟ ـــ(لا، ما، با،) دیگانده‌گی کبی الف چغار.

ـــ۲) بوُروُن اچندن قایسی حرف چغار ؟ ـــ(منکم) ده‌گی کبی غنه‌لی نون چغار.

ـــ۳) طاماق توُبندن قایسی حرفلر چغار ؟ ـــ(أ، ه، ح، خ، ع، غ،) حرفلری چغار.

ـــ بو حرفلر نیندی حرفلر دییوُب آتالوُرلر ؟ ـــ بوغاز حرفلری دییوُب آتالوُرلر.

ـــ ۴) تل توُبندن قایسی حرف چغار ؟ ـــ (ق) حرفی چغار.

ـــ ۵) تل اورتاسندن قایسی حرف چغار ؟ ـــ (ك) حرفی چغار.

ـــ ٦) تل اوُچندن قایسی حرفلر چغار ؟ ـــ (ن، ل، ر، ی،) حرفلری چغار.

ـــ بو حرفلر تل اوُچندن نی ره‌وشچه چغارلر ؟

ـــ تلنڭ اوُچی آڭقاوغه آزغنه تیسه، (ن) چغار، کوبره‌ك تیسه، (ل) چغار آڭقاوغه تییه‌ر تیمس قالتراب طوُرسه، (ر) چغار. آڭقاوغه تیمیچی آستقی تشلرگه تییوُب طوُرسه، (ی) چغار.

ـــ ۷) تش اوُچندن قایسی حرفلر چغار ؟ ـــ (ث، ذ، ظ) حرفلری چغار.

ـــ ۸) تش توُبندن قایسی حرفلر چغار ؟ ـــ(ت، ط، د، ض) حرفلری چغارلر.

ـــ ۹) تش آراسندن قایسی حرفلر چغار ؟ ـــ(ج، ز، س، ش، ص) حرفلری چغار.

ـــ ۱۰) ایرن آراسندن قایسی حرفلر چغار ؟ ـــ(ب، م، و، ف) حرفلری چغار.

(*) بو مخرجلر تقریبیدرلر.

اوُخشاش حرفلر .

— قایسی حرفلر بر برسینه اوُخشاش ویاقندرلر.

— (ت ـ ط)، (س ـ ص)، (د ـ ض)، (ذ ـ ظ)، (ك ـ ق)، (ذ ـ ز) (ث ـ س)، (ظ ـ ض)، (ح ـ خ)، (ع ـ غ).
حرفلری بر برسینه بر آز اوُخشاش ویاقندرلر.

— ١) (ت ـ ط) حرفلرینك بر برسندن آیرمالری نیچکدر؟

(ت)نك طاوشی نچکه‌در. (ط)نك طاوشی یوواندر. (ت) ئه‌یتلگانده اوُستکی تشلرنك توُبینه تلنك اوُچی آزراق تیبه‌در. (ط) ئه‌یتلگانده کوبره‌ك تیبه‌در.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنك آیرمالری بیك آچق وظاهردر؟

— مثلا ، (تَبْعُ ـ طَبْعُ) کبی سوزلرده.

— ٢) (س ـ ص) حرفلرنك آیرمالری نیچکدر ؟

— (س) نچکه، (ص) یوواندر. (س) ئه‌یتلگانده تلنك اوُچی غنه سلکنه‌در (ص) ئه‌یتلگانده تلنك اوُرتاسی‌ده آزراق سلکنه‌در.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنك آیرمالری بیك ظاهردر ؟

— مثلا : (سَیْفُ ـ صَیْفُ) کبی سوزلرده .

— ٣) (د ـ ض) حرفلرینك آیرمالری نیچکدر ؟

— (ذ) نچکه، (ض) یوواندر. (ذ) ئه‌یتلگانده تلنك اوُچی غنه آلداغی تشلرنك گنه توُبینه تیبه‌در. (ض) ئه‌یتلگانده تلنك یانلری‌ده یانداغی تشلرنك توبینه تیبه‌در.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنك آیرمالری بیك ظاهردر:

— مثلا : (دَرْسُ ـ ضَرْسُ) کبی سوزلرده .

— ۴) (ذ ـ ظ) حرفلرینك آیرمالری نیچکدر ؟

— (ذ) نچکه، (ظ) یوواندر. (ذ) ئه‌یتلگانده اوُستکی تشلرگه تل آزراق تیبه‌در. (ظ) ئه‌یتلگنده کوبره‌ك تیبه‌در.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنك آیرمالری بیك ظاهردر ؟

— مثلا : (ذَفَرْ ـ ظَفَرْ) کبی سوزلرده .

— ٥) (ك ـ ق) حرفلرینك آیرمالری نیچکدر ؟

— (ك) نچکه، (ق) یوواندر. (ك) ئه‌یتلگانده آڭغاوغه تلنك اورتاسی تیبه‌در (ق) ئه‌یتلگانده تلنك توُبی تیبه‌در.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنڭ آیرمالری بیك ظاهردر؟

— مثلا: (کَدَرْ ـ قَدَرْ) کبی سوزلرده.

— ٦) (ذ ـ ز) حرفلرینڭ آیرمالری نیچکدر؟

— (ذ) نڭ طاوشی چبن طاوشی کبی صاقاودره (ز) نڭ طاوشی بال قورطی طاوشی کبی بیك آچقدر. (ذ) ئه‌یتلگانده تلنڭ اوچی ایکی تش آراسنده قالادر. (ز) ئه‌یتلگانده تشلر یابق بولادر

— نه کبی سوزلرده بو حرفلر نڭ آیرمالری بیك ظاهردر؟

مثلا: (ذِفْرُ ـ زِفْرُ) کبی سوزلرده.

— ٧) (ث ـ س) حرفلرینڭ آیرمالری نیچکدر؟

— (ث) نڭ طاوشی صاقاودر (س) نڭ طاوشی آچقدر. (ث) ئه‌یتلگانده تلنڭ اوچی تشلرنڭ آراسنده قالادر. (س) ئه‌یتلگانده تشلر یابق بولادر.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنڭ آیرمالری بیك ظاهردر؟

— مثلا: (ثَمَرْ ـ سَمَرْ) کبی سوزلرده.

— ٨) (ظ ـ ض) حرفلرینڭ آیرمالری نیچکدر؟

— (ظ) ایله (ض) نڭ آیرمالری بیك آچقدر. چونکه (ظ) طاوشی (ذ) طاوشینه اوخشیدر، (ض) طاوشی (د) طاوشینه اوخشیدر. (ظ) گویا (ذ) نڭ یوواني و (ض) (د) نڭ یوواني کبیدر.

ودخی (ظ) طاوشی آزغنه ازلده‌گان کبیدر. (ض) طاوشنده ازلده‌مك هیچ یوقدر.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنڭ آیرمالری بیك ظاهردر؟

— مثلا (ظَهْرُ ـ ضَهْرُ) کبی سوزلرده.

— ٩) (ح ـ خ) حرفلرینڭ آیرمالری نیچکدر؟

— (ح) یوموشاق (خ) قاتیدر: (ح) ئه‌یتلگانده طاماق هیچ غرلدامیدر. (خ) ئه‌یتلگانده طاماق بر آزغنه غرلدیدر.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنڭ آیرمالری بیك ظاهردر؟

— مثلا (حَلْقْ خَلْقْ) کبی سوزلرده.

— ١٠) (ع ـ غ) حرفلرینڭ آیرمالری نیچکدر؟

— (ع) یوموشاق. (غ) قاتیدر. (ع) ئه‌یتلگنده طاماق هیچ غرلدامیدر. (غ) ئه‌یتلگانده طاماق بر آزغنه غرلدیدر.

— نه کبی سوزلرده بو حرفلرنڭ آیرمالری بیك ظاهردر ؟

— مثلا (عَیْبُ ـ غَیْبُ) کبی اۇشبو سوزلرده .

— قرآن اوقوغانده بر حرف اورنینه ایکنچی حرف ئه‌یتو یا که بر حرفنی ایکنچی بر حرفکه اۇخشاتوۇب اوقو درست اولورمی ؟

— هیچ درست توگل ، اۇلوغ گناهدر. هرحرفنی اوز مخرجندن چغارۇب اوز طاوشی ایله اوقو تییشلیدر.

سُکُوْنْ وحَرَکَه .

— سکون نه دیمکدر؟

— برحرف ئه‌یتلگانده ایرننڭ سلکنمکی هم بۇرشه‌ی طۇرووی دیمکدر.

— (اَاْ، اَبْ، اَتْ) . . الخ کبی.

— یازوده سکونلی حرفنڭ اۇستینه نیندی علامت قویلۇر؟

— اۇشبو (ه) توگه‌رەك علامت قویلۇر.

— حرکه نه دیمکدر؟

— برحرف ئه‌یتلگانده ایرننڭ بر آزسلکنووی دیمکدر. حرکه سببلی حرفنڭ طاوشیده بر آز اۇزگه‌رەدر.

— عرب تلنده نیچه تۇرلی حرکه واردر؟

— اۇچ تۇرلی حرکه واردرکه (اۇست، آست، اۇتۇر) دییوۇب آتالۇرلر.

— حرکه‌لی حرفلر نه‌لر کبیدر؟

— (سَ ، سِ ، سُ) کبیدر . — حرکه‌لی حرفنڭ یازوده علامتی نیدر؟

— حرکه‌لی حرف اۇستلی اۇلسه ، استینه بر کچکنه صزق قویلۇر:

(سَ) کبی ، آستلی اولسه ، آستینه بر کچکنه صزق قوۇیلور:

(سِ) کبی، اۇتۇرلی اۇلسه، اۇستینه بر کچکنه واو قویلۇر :(سُ) کبی.

— اۇستلی حرف ئه‌یتلگانده آوز نی حالده اولۇر؟

— آوز آچلۇب (آ) حرفینی ئه‌یتۇرگه حاضرله‌نۇر: (سَ) کبی.

— آستلی حرف ئه‌یتلگانده‌آوز، نی حالده اولۇر؟

— آستلی حرف ئه‌یتلگانده تل آستقی تشلرگه تییوۇب (ی) حرفینی ئه‌یتۇرگه حاضرله‌نۇر : (سِ) کبی.

— اۇتۇرلى حرف ئەيتلگانده آوز، نى حالده اولۇر؟

— اۇتۇرلى حرف ئەيتلگانده ايرنلر بۇرشۇبرەك طۇرۇب (و) حرفينى ئەيتۇرگە حاضرلەنۇر : (سُ) كبى.

مَدّ (صوزو)

— مد نه ديمكدر؟ — حركەلى حرفنى صوزۇب ئەيتو ديمكدر.

— مد قيلنغان حرفلر نه كبيدر؟ — (سا، سى، سو،) كبيدر.

— مدلى حرفلردن صوڭ نيندى حرفلر ايشدلۇر؟

— (ا، ى، و) حرفلرى ايشدلۇر.

— (مد حرفى) نيچەدر؟ — اۇچدركه (الف، يا، واو) در.

— اۇشبو مد حرفلرينڭ آلدلرندەعى حرفلرى نيندى حركەلى اولمق تييشليدر؟

— الفنڭ آلدى اۇستلى اولمق، يانڭ آلدى آستلى اولمق، واونڭ آلدى اۇتۇرلى اولمق تييشليدر.

مَدِّ طَبِيعى وَمَدِّ طَوِيلْ

— مد نيچه تۇرليدر؟

— ايكى تۇرليدر: برنچيسى قسقا مددر. ايكنچيسى اۇزۇن مددر.

— بر حركەلى حرف، نى قدر صوزلسه، قسقا مد حاصل اولۇر؟

— بر (آ) ديب ئەيتۇر قدر صوزلسه، قسقا مد حاصل اولۇر: (سا، سى، سو) كبى.

— نى قدر صوزلسه، اۇزۇن مد حاصل اولۇر؟

— دورت مرتبه (آ) ديب ئەيتۇر قدر صوزلسه، اۇزۇن مد حاصل اولۇر.

— (سآء، سىٓء، سوٓء) كبى.

— اۇزۇن مدنڭ علامتى نيدر؟

— (~) اۇشبو كەكرى صز قدركه هرزمان مد قيلناچق حرفنڭ اۇستينه قويلادر.

— قسقا مد نيچك ديب آتالۇر؟

— (مدّ طبيعى) ديب آتالۇر.

— مد حرفلرى قاى وقت مد طبيعى ايله صوزلۇرلر؟

— مد حرفلرينى هر وقت مدطبيعى ايله صوزو لازمدر.

— اوزون مد نیچك دیب آتالور ؟
— (مَدِّ طَوِیلْ) دیب آتالوُر.
— مد حرفلری قای وقت اوُزوُن ایتوُب صوزلوُرلر ؟
— سَبَبْ که اوُچراغانده غنه اوُزوُن ایتوُب صوزلوُرلر.
— سبب نیچه‌در ؟ — ایکیدرکه: همزه وسکوندر.
— همزه‌گه اوُچراغان مد، نه کبی سوزلرده اولور؟
— مثلا : (سَآءَ، سِٓیءَ، سوٓءَ، جَآءَ، شَآءَ) کبی سوزلرده اولوُر.
— سکونـگه اوُچراغان مد ، نه کبی سوزلرده اولور؟
— مثلا: (آلْاٰنَ) کبی سوزلرده اولوُر.

مَدّ مُتَّصِلْ و مَدّ مُنْفَصِلْ.

— همزه گه اوُچراغان مد نیچه توُرلیدر؟
— ایکی توُرلیدرکه برسی مَدّ متصل، ایکنچیسی مَدّ منفصل‌در.
— مد حرفلرینڭ آلدلرنده‌غی حرفلرنڭ حرکه‌لری نیچك یازلورلر؟
اوُست وآستلری (ـٰ) ره‌وشنده بوینچه ایتوُب یازلوُرلر.
اوُتوُری (ـٗ) ره‌وشنده یوان ایتوُب یازلوُر.
— مد متصل نه دیمکدر؟
— طوُتاش مدّ دیمکدرکه آنڭ همزه‌سی مد قیلنغان سوزنڭ اوزینه طوُتاش اولوُر. (سَآءَ، سِٓیءَ، سوٓءَ، شَآءَ جَآءَ) کبی.
— مد منفصل نه دیمکدر ؟
— آیرم مد دیمکدر که آنڭ همزه‌سی مد قیلنغان سوزنڭ اوزنده اولماس، بلکه اوزندن صوڭغی بر سوزنڭ باشنده اولوُر:
(بِمآ اُنزِلَ، اَلَّذیٓ اَنْقَضَ، فیٓ اَحْسَنِ، لآ اعبد، ولآ انتم، مآ اعبُدُ) کبی.
— مد متصل ایله مد منفصل‌نڭ یازوده آیرمالری نیدر؟
— مَدّ متصل‌نڭ همزه‌سی کوبسنچه (ءَ) ره‌وشنده یازلوُر: (سَآءَ) کبی.
مد منفصل‌نڭ همزه‌سی کوبسنچه (ا) ره‌وشنده یازلوُر: (بِمآ اُنزِلَ) کبی.

— (مِنْ عِلْمِهٖ اِلَّا ، عِنْدَهٗ اِلَّا) کبی سوزلرده مد منفصل وارمیدر ؟

— واردر ، گرچه حرف مدلوی یازلماغان اولسه ده بو کبی سوزلرده مد واردر. چونکه (مِنْ عِلْمِه)ده یای مُقَدَّرَه اسمنده یازلماغان بر یاو (عِنْدَهٗ) ده واو مقدره اسمنده یازلماغان بر واو واردر.

(مَدِّ لازِمْ وَ مَدِّ عارِضْ)

— سکونگه اوچراغان مد نیچه تورلیدر ؟

— ایکی تورلیدر ؛ برسی (مدلازم) ، ایکنچیسی (مد عارض)در.

— مد لازم نیندی سوزلرده اولور ؟

— (کافَّةً ، دابَّةً ولا الضّالّینَ) کبی سوزلرده مد حرفی تشدیدلی بر حرفکه اوچراغانده اولور . چونکه تشدیدلی حرفلرنڭ همه سنده سکون واردر. ودخی (آلْآنَ) کبی سوزلرده ده مد لازم اولور.

ودخی (آلٓمٓ) نڭ (لام) ایله (میم) نده (آلٓمٓصٓ) نڭ (لام) (میم) ، و(صاد) نده (آلٓر)نڭ (لام) نده ، (آلٓمٓر)نڭ (لام) ایله (میم)نده ، (کٓهیٰعٓصٓ)نڭ(کاف) ایله (صاد) نده ، (طسٓمٓ) نڭ (سین) ایله (میم) نده (طسٓ) نڭ (سین) نده (یس) نده (سین) نده (ص)ده ، (حم)نڭ (میم)نده (عسق)نڭ (سین) ایله (قاف) نده ، (ق)ده ، (ن)ده مد لازم واردر.

— مد عارض قایده اولور ؟

— وقف قیلنغان سوزنڭ آخرغی حرفندن اوّل مَدّ حرفی اولدقده اولور. مثلا اوشبو سوزلرده گی مدلر کبی : يَوْمِ الدِّينِ ❀ نَسْتَعِينُ ❀ يُنْفِقُونَ ❀ غَيْرُ مَمْنُونٍ ❀ عَنِ النَّعِيمِ ❀ وَلِيَ دِينِ ❀ قَدِيرٌ ❀

— مد عارضنڭ اوستینه مد علامتی قویلورمی؟ — یوق ، قویلماس.

مَدِّ لین .

— مد لین نیندی نرسه ؟

— اوستلی حرفدن صوڭ سکونلی (یا) یاکه سکونلی (واو) اولوب آنلردن صوڭغی حرف (وقف سببلی) سکون ایله اوقولغانده بولاطورغان مددر .

— قرآنده قایسی سوزلرده مدلین واردر ؟

— (وَالصَّيْفِ ❀ مِنْ خَوْفٍ ❀ وَلَا نَوْمٌ ❀ عَلَيْهِ ❀ بِالْغَيْبِ ❀) کبی سوزلرده.
ودخی (كٓهيعٓصٓ ، عٓسٓقٓ) آیتلرینڭ (عین) لرنده‌ده مدلین واردر.

نُونِ سَاكِنْ وَتَنْوِينْ.

— نون ساکن نه دیمکدر ؟

—سکونلی نون دیمکدرکه (اِنْ ، اَنْ ، مِنْ ، مَنْ) کلمه‌لرنده‌گی نونلر کبیدر.

— تنوین نه دیمکدر ؟

— یازلماغان نون ساکن دیمکدرکه (اَمْـرًا ، اَمْـرٍ ، اَمْرٌ) کلمه‌لرنده‌گی نون ساکنلر کبیدر.

— قرآنده نون ساکنلر نیچه تۇرلی ایتۇب اوقولورلر ؟

— دورت تۇرلی ایتۇب اوقولورلرکه هر بر تۇرلیسی بر حکم صانالور.

— نون ساکن‌نڭ حکملری ، نی سبب ایله اوزگه‌ره‌در ؟

— اوزندن صوڭغی حرفکه قاراب اوزگه‌ره‌در . شویله‌که قرآنده نون ساکن قایو حرفکه اوچراسه‌ده دورت حکمنڭ برسی بولمی قالمیدر.

— اول حکملر نیلردر ؟

—برنچیسی اِخْفَا، ایکنچیسی اِظْهَارْ، اوچنچیسی اِدْغَامْ، دورتنچیسی اِقْلَابْ‌در.

اِخْفَا.

— اخفا نه دیمکدر ؟

— نون ساکننی ، تلنی آڭقاوغه تییرمیچی غُنَّه (*) ایله ئه‌یتو دیمکدر.
(**) اخفا قیلنغان نون ساکننڭ طاوشی آچق نون طاوشینه‌ده اوخشاماس، (ڭ) حرفینه‌یعنی صاڭغراو کاف طاوشینه‌ده اوخشاماس ، بلکه بونلرنڭ ایکی آراسنده اولور. ودخی اول نوننی ئه‌یتکانده تلنی هیچ آڭقاوغه تییرمسکه تییشلیدر. (***)

(*) غنه دیمك طاوشنڭ بورندن چغووی دیمکدر.

(**) قال الیمنی: وحقیقة الاخفاء ان تذهب ذات النون من اللفظ مع بقاء صفة الغنة علی القاری.

(***) اخفالی نوننی ئه‌یتکانده تلنڭ اوچینی آستقی تییشلرگه تییروب یا حرفی چغارمق‌دن صاقلانمق تشلیدر.

اخفا قیلنور ؟

ــ نون ساکننی قایسی حرفلرگه اوچراسه ، اخفا قیلنور ؟
ــ اوشبو اون بیش حرفنك قایوسینهغنه اوچراسهده ، اخفا قیلنور :
(ت ، ث ، ج ، د ، ذ ، ز ، س ، ش ، ص ، ض ، ط ، ظ ، ف ، ق ، ك)
ــ اوشبو حرفلر ، نی رەوشچه کوکلگه حفظ قیلنورلر ؟
ــ اوشبو رەوشچه : (تا ، ثا ، جیم ، دال ⁕ ذال ، زا ، سین ، شین ⁕ صاد ، ضاد ، طا ، ظا ⁕ فا ، قاف ، کاف ⁕
ــ قرآنده بر سوز اچنده اخفا قیلنغان نون ساکنلر نه کبی سوزلردەدر ؟
ــ مثلا اوشبونك کبی سوزلردەدر :
يَنْتَهُونَ ، اَنْشَى ، فَاَنْجَيْنَاكُمْ ، عِنْدَهُمْ . يُنْذِرُونَ ، يُنْزِفُونَ ، يَنْسِلُونَ، مَنْشُورٍ ، يَنْصُرُونَ ، مَنْضُودٍ ، يَنْطِقُونَ ، يَنْظُرُونَ ، يُنْفِقُونَ ، يَنْقُضُونَ ، يُنْكِرُونَ ⁕
ــ ایکی سوز آراسنده اخفا قیلنغان نون ساکن نه کبی سوزلرده اولور ؟
ــ مثلا اوشبونك کبی سوزلرده اولور :
مِنْ تُرَابٍ ، مَنْ ثَقُلَتْ ، مِنْ جُوعٍ ، مِنْ دُونِهِ ، مِنْ ذَكَرٍ ، فَاِنْ زَلَلْتُمْ، عَنْ سَبِيلِهِ ، مِنْ شَرِّ ، مِنْ صَدَقَةٍ ، وَمَنْ ضَلَّ ، مِنْ طِينٍ ، مِنْ ظُلُمَاتِ ، مِنْ فِرْعَوْنَ ، مِنْ قَبْلِكَ ، وَمَنْ كَانَ ⁕
ــ اخفا قیلنمش تنویلر نه کبی سوزلرده اولورلر ؟
ــ مثلا اوشبونك کبی سوزلرده اولورلر :
قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ⁕ قَوْلاً ثَقِيلاً ⁕ صَبْرًا جَمِيلاً ⁕ وَكَاْسًا دِهَاقًا ⁕ فَاعِلٌ ذٰلِكَ ⁕ صَعِيدًا زَلَقًا ⁕ قَوْلاً سَدِيدًا ⁕ عَذَابًا شَدِيدًا ⁕ عَمَلاً صَالِحًا ⁕ مُسْفِرَةٌ ضَاحِكَةٌ ⁕ شَرَابًا طَهُورًا ⁕ ظِلاًّ ظَلِيلاً ⁕ مُخْتَالاً فَخُورًا ⁕ ثَمَنًا قَلِيلاً ⁕ خَيْرًا كَثِيرًا ⁕

اظهار .

ــ اظهار نه دیمکدر ؟
ــ نون ساکننی دنەدن باشقه آچق ایتوب تلنك اوچینی آکقاوغه تییروب ئەیتو دیمکدر .
ــ نون ساکن قایسی حرفلرگه اوچراسه اظهار قیلنور ؟
ــ اوشبو آلتی طاماق حرفلرینك قایوسینهغنه اوچراسهده ، اظهار قیلنور :

(اَ، ﻩْ ❁ حَ ، خْ ❁ عَ ، غْ ❁)

— بر سوزنڭ اچنده اظهار قیلنغان نون ساکنلر قرآنده نه کبی سوزلرده اولۇرلر ؟

— مثلا اۇشبو سوزلر کبیلرده اولۇرلر:

وَیَنْئَوْنَ ، وَیَنْهَوْنَ ، وَتَنْحِتُونَ ، الْمُنْخَنِقَةُ ، اَنْعَمْتَ ، فَسَیُنْغِضُونَ ❁

— ایکی سوز آراسنده اظهار قیلنغان نون ساکنلر نه کبی سوزلرده اولۇرلر ؟

— مثلا اۇشبونڭ کبی سوزلرده اولۇرلر:

مِنْ اَحَدٍ ، وَاِنْ هُمْ ، مِنْ حَیْثُ ، مِنْ خَوْفٍ ، مِنْ عَلَقٍ ، مِنْ غَیْرِ ❁

— اظهار قیلنغان تنوینلر نه کبی سوزلرده اولۇرلر ؟

— مثلا اۇشبونڭ کبی سوزلرده اولۇرلر: کُفُوًا اَحَدٌ ❁ مُحْکَمَاتٌ هُنَّ ❁ عَزِیزٌ حَکِیمٌ ❁ عَلِیمًا خَبِیرًا ❁ شَاکِرٌ عَلِیمٌ ❁ عَفُوًّا غَفُورًا ❁

اِدْغَامْ.

— ادغام نه دیمکدر ؟ — نون ساکننی اۇچراغان حرفینه آلماشدرۇب شول حرف ایله تشدیدله‌ندرو دیمکدر.

— نون ساکن قایسی حرفلرگه اۇچراسه ، ادغام قیلنۇر ؟

— اۇشبو آلتی حرفلرنڭ قایوسینه‌غنه اۇچراسه‌ده ، ادغام قیلنۇر:
(م ، ن ، و ، ی ، ل ، ر)

— اۇشبو حرفلر نیندی حرف دییۇب آتالۇر ؟

— ادغام حرفلری دییۇب آتالۇرلر.

— اۇشبو آلتی حرفنڭ هر برسینڭ ادغاملری بر تۇرلیمی یاکه آرالرنده بر آز آیرمالری وارمی ؟

— واردر. اوّلگی دورت (مَنْوِیْ) حرفلرینڭ ادغاملری غُنّه‌لی اولۇر. (*) صوڭغی ایکی (لَرْ) حرفلرینڭ ادغاملری غنه‌سز اولۇرلر.

— نون ساکن بر سوزنڭ اورتاسنده اولسه، ادغام قیلنۇرمی ؟

(*) واو ایله یانڭ ادغامنده سلف قرائ غنه قیلمامشلر. بناء علیه آنلرنڭ غنه‌سنی آزراق قیلمالیدر. (مِنْ وَلِیٍ ، ومن یعمل) کبی سوزلرده تکلفا غنه‌نی کوب قیلوب کلام‌اللهنڭ حسینی

مثلا : سوزنڭ اورتاسنده ادغام قيلنماس

— يوق،سوزنڭ اورتاسنده ادغام قيلنماس مثلا :
(دُنْيَا ، بُنْيَانْ ، صِنْوَانْ ، قِنْوَانْ ، عُنْوَانْ) كبى سوزلرده اظهار قيلنوب اوقولور
— سوزنڭ آخرنده ادغام قيلنغان نون ساكنلر ، نه كبى سوزلرده اولورلر؟
— مثلا اوشبو سوزلر كبيلرده اولور :
مِنْ مَسَدٍ ، لَنْ نُومِنَ ، مِنْ وَلِيٍّ ، وَمَنْ يَعْمَلْ ، وَمَنْ لَمْ ، مِنْ رَبِّهِمْ ❀
— اوشبو سوزلر ادغام ايله نيچك اوقولورلر؟
مِمَّسَدٍ ، لَنُّومِنَ ، مِوَّلِيٍّ ، وَمَيَّعْمَلْ ، وَمَلَّمْ ، مِرَّبِّهِمْ ❀ ديوب اوقولورلر.
— ادغام قيلنغان تنوينلر نه كبى سوزلرده اولورلر؟
— مثلا اوشبو سوزلر كبيلرده اولورلر :
هُدًى مِنْ ، شَيْأً نُكْرًا ، اِلٰهٌ وَاحِدٌ ، خَيْرًا يَرَه ، هُدًى لِلْمُتَّقِينَ ، غَفُورٌ رَحِيمٌ ❀
— اوشبو سوزلر ادغام ايله نيچك اوقولورلر؟
— هُدَمِّنْ ، شَيْئَنُّكْرًا ، اِلٰهُوَّاحِدٌ خَيْرَيَّرَه ، هُدَلِّلْمُتَّقِينَ ، غَفُورُرَّحِيمٌ ❀
ديوب اوقولورلر.
— تركى سوزلرده ادغام اولورمى ؟ — قايسى سوزلرده اولور مثلا :
كيدرمه‌مك اولادر.
(خان مسجدى بن واردم ، بن يازدم ، سن لائقسڭ،بن راضييم) كبى سوزلر آشغچ ئه‌يتلگانده : (خام مسجدى ، به‌ووادم ، به‌ييازدم ، سه‌للائقسڭ ، به‌رراضييم) ديوب ادغام ايله سويله‌نورلر .

اِقْلَابْ .

— اقلاب نه‌ديمكدر؟ — نون ساكننى ميم ايتوب غنه ايله اوقو ديمكدر.
— نون ساكن قايسى حرفكه اوچراسه ، اقلاب قيلنور؟
— (ب) حرفينه اوچراسه ، اقلاب قيلنور .
— سوزنڭ اورتاسنده اقلاب قيلنغان نون ساكن نه كبى سوزلرده اولور؟
— (اَنْبِئْهُمْ ، اَنْبِيَاءَ ، لَيُنْبَذَنَّ) كبى سوزلرده اولور.
— اوشبو سوزلر اقلاب ايله نيچك اوقولورلر؟
— اَمْبِئْهُمْ ، اَمْبِيَاءَ ، لَيُمْبَذَنَّ ❀ ديوب اوقولورلر.

— سوزنڭ آخرنده اقلاب قیلنغان نون ساکن نه کبی سوزلرده اولور؟

— (مِنْ بَعْدِهِ، مِنْ بَقْلِهَا) کبی سوزلرده اولور.

— اوشبو سوزلر اقلاب ایله نیچك اوقولورلر؟

— (مِمْ بَعْدِهِ، مِمْ بَقْلِهَا) دییوب اوقولورلر.

— اقلاب قیلنغان تنوینلر نه کبی سوزلرده اولورلر؟

— بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ❀ رَؤُفٌ بِالْعِبَادِ ❀ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ❀ سَمِيعًا بَصِيرًا ❀ قَوْلًا بَلِيغًا ❀ ضَلَالًا بَعِيدًا ❀ شِقَاقٍ بَعِيدٍ ❀ کبی سوزلرده اولورلر.

— ترکی سوزلرده اقلاب اولورمی؟ — (اون بر، اون بیش مین باردم) کبی سوزلرده آشغچ ئەیتلگانده گاها اولور.

تَكْسِيرِ تَنْوِينْ.

— تکسیر تنوین نه دیمکدر؟ — تنویننی آستلی قیلو دیمکدر.

— قای وقتده تنویننی آستلی قیلوب اوقولور؟ — سکونلی یا تشدیدلی بر حرفکه اوچراغانده قوشوب اوقولسه تنویننی آستلی قیلوب اوقولو

— مثلا نه کبی سوزلرده تنوین تکسیر قیلنمشدر؟

— (مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ) (مَحْمُودًا الَّذِى) کبی سوزلرنڭ هر برنده تکسیر قیلنمشدر.

— اوشبو سوزلر نیچك اوقولورلر؟

— (مُحَمَّدُنِ لْوَسِيلَةَ)، (مَحْمُودُنِ لَّذِى) دییوب اوقولورلر.

اِدْغَامِ مِثْلَيْنْ.

— بر سکونلی حرف اوزینڭ اوخشاشینه اوچراسه، نی قیلنور؟

— ایکی حرفنی برگه قوشوب تشدید قیلنور.

— بوندی تشدید نه دییوب آتالور؟ — (اِدْغَامِ مِثْلَيْنْ) دییوب آتالور.

— ادغام مثلین قرآنده نه کبی سوزلرده اولور؟

— (فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ) کبی ده که (فَمَا رَبِحَتِّجَارَتُهُمْ) دییوب اوقولور.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
МИЛЛИ КИТАПХАНӘСЕ
... БИБЛИОТЕКА

سحیفه‌لربز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u.u8686@gmail.com

ودخی (عَصَوا وَکانُوا) کبیلورده که (عَصَوکّانُوا) دییوب اوقولور.

— میم حرفنده ادغام مثلین بولغانده نیچك اوقولور؟ — غنه ایله اوقولور

(اَطْعَمَهُم مِنْ جُوعٍ) — (اَطْعَمَهُمِّنْ جُوعٍ) «(عَلَیهِمْ موصَدَةٌ) — (عَلَیهِمُّوصَدَةٌ) کبی

— (فِی یَوْمٍ) و (قَالُوا وَهُم) کبی سوزلرده ادغام قیلوب (فِیَّومٍ) و (قَالُوهُم)

دییوب اوقو درست اولورمی؟

— یوق ، درست اولماس : مد حرفلرنده ادغام مثلین اولماس .

اِدْغامِ مُتَقارِبین .

— بر سکونلی حرف اوزینه یاقنراق ایکنچی بر حرفکه اوچراسه، نی قیلنور؟

— اوّلگی حرفنی صونگغیسینه آلماشدروب ادغام وتشدید قیلنور.

— بو کبی تشدیدنه دییوب آتالور؟ — (ادغام متقاربین) دییوب آتالور.

— ادغام متقاربین قایسی حرفلرده اولور؟

— (ت ، د ، ط) و (ث ، ذ ، ظ) و (ق ، ك) و (ب ، م) و (ل ، ر) حرفلرنده اولور.

— ادغام متقاربین قرآنده نه کبی سوزلرده واردر؟

— مثلا اوشبو سوزلر کبیلرده واردر:

(مَاعَبَدْتُم) کبی که (مَاعَبَتُّم) دیب اوقولور. (وَقَالَتْ طَائِفَةٌ) کبی (وَقَالَطَّائِفَةٌ) اوقولور

(یَلْهَثْ ذَلِكَ) کبی (یَلْهَذَّلِكَ) اوقولور (اَلَمْ نَخْلُقْکُمْ) کبی (اَلَمْ نَخْلُکُّمْ) اوقولور

(یَابُنَیَّ ارْکَبْ مَعَنَا) کبی (یَابُنَیَّ ارْکَمَّعَنَا) اوقولور (قُلْ رَبِّ) کبی (قُرَّبِّ) اوقولور

(بَلْ رَفَعَهُ) کبی (بَرَّفَعَهُ) دیب اوقولور (*)

غُنَّه‌لی تَشْدِیدْ .

— تشدیدلی حرفلرنگ قایسیلری غنه ایله وقایسیلری غنه‌سز ایتوب اوقولور؟

— تشدیدلی (م) وتشدیدلی (ن) غنه ایله اوقولورلر. بونلردن باشقه تشدیدلی حرفلر هر قایوسی غنه‌سز ایتوب اوقولورلر.

(*) ایکی سوزنی برگه قوشوب ئه‌یتکانده حرفنی آلماشدروب ئه‌یتو بزنگ ترکی تلنده‌ده کوب واقع اولمقده‌در. مثلا: (آق آت ، آق ایدل ، بیك آز ، بیك ایری) دیگان سوزلر قوشوب ئه‌یتکانده هر زمان : (آغات ، آغیدل ، بیگاز ، بیگیری) دییوب سویله‌نمکده‌درلر.

— نه کبی سوزلرده غنه‌لی تشدید واردر ؟

— مثلا : (تَمَّ ، ثُمَّ ، اِنَّ ، اَنَّ ، اِنَّكَ) کبی سوزلرده واردر .

ایرن غُنَّه‌سی . (ایرن اخفاسی)

— سکونلی میم حرفی باغه اوچراسه ، نیچك اوقوْمق تییشلی اولوْر ؟

— شول میمنی غنه ایله اوقوْمق تییشلی اولوْر .

— اوشبو میم غنه‌سی نیچك دیئوْب آتالوْر ؟ — (ایرن غُنَّه‌سی) دیئوْب آتالوْر .

— قرآنده نه کبی سوزلرده ایرن غنه‌سی واردر ؟

— مثلا اوشبو سوزلر کبیلرده : (کُنْتُمْ بِهِ ، اَنْتُمْ بِه ، تَرْمِیهِمْ بِحِجَارَةٍ) کبی

(هُمْ فِیهِ ، بِهِمْ وَضَاقَ) کبی سوزلرده میم ساکن‌ده غنه قیلو درست اولوْرمی ؟

— یوق درست اولماس . بادن باشقه حرفکه اوچراغان وقتده میم ساکن‌نی هر وقت بیك آچق ئه‌یتمك تییشلیدر .

قَلْقَلَه .

— قلقله نه دیمکدر ؟

— سکونلی حرفنی اوتوْرلیسمه‌ك ایتوْب قالتراتوْبراق اوقو دیمکدر .

— قایسی حرفلرده قلقله قیلنوْر ؟

— اوشبو بیش حرفده قلقله قیلنوْر : (ب ، ج ، د ، ط ، ق)

— نه کبی سوزلرده قلقله واردر ؟ — مثلا اوشبو سوزلر کبیلرده قلقله واردر :
(یبسط ، یجعل ، یدخل ، یقتل ، یطلب) ودخی : (قَرِیبْ ❀ بَهِیجْ ❀ شَهِیدْ ❀ مُحِیطْ ❀ شَهِیقْ ❀) کبی سوزلرده وقف قیلنغانده آخرلرنده‌غی حرفلرده‌ده قلقله واردر

— قرآنده (اَلْحَمْدُ) نڭ لامینی (نَعْبُدُ) نڭ عینینی (اِهْدِنَا) نڭ هاسینی (اَنْعَمْتَ) نڭ نونینی (اَلْمَغْضُوبِ) نڭ غینینی (مَأْکُولٍ) نڭ همزه‌سینی ودخی بونلردن باشقه سکونلی حرفلرنی قلقله قیلوْب اوتوْرلیسمه‌ك ایتوْب اوقو درست اولوْرمی ؟ — هیچ درست اولماس یوقاریده مذکور قلقله حرفلردن باشقه حرفلرنڭ سکونلرینی بیك آچق ایتوْب اوقوْمق تییشلیدر

را حکملری .

— قرآنده را حرفی نیچه تورلی اوقولور؟ — ایکی تورلی اوقولور: قایسی سوزلرده یووان وقایسی سوزلرده نچکه ایتوب اوقولور.

— قای وقتده را یووان اوقولور؟ — اوستلی یا اوتورلی بولغانده یووان اوقولور. مثلا اوشبو سوزلر کبیلرده: (رَبَّ ، رُبَّ)

— را قای وقتده نچکه اوقولور؟ — آستلی بولغانده نچکه اوقولور. مثلا اوشبو سوزلر کبیلرده: (قَرِیبْ ، کَرِیمْ)

— اگرده را سکونلی اولسه نیچوک اوقولور؟ — آلدنداغی حرفکه قارالور: اگرده آلدنداغی حرف اوستلی یا اوتورلی اولسه ، یووان اوقولور. اگرده آلدنداغی حرف آستلی اولسه نچکه اوقولور. مثلا: (یَرْجِعُونَ ، یُرْجَعُونَ) کبی سوزلرده یووان و (فَذَکِّرْ ، فِرْعَوْنَ) کبی سوزلرده نچکه اوقولور

— طنشده سکونلی ایتوب اوقولاچق رانک آلدنداغی حرف مد حرفی اولسه نیچوک اوقولور؟ — مثلا: (غَفَّارْ * غَفُورْ *) کبی سوزلرده وقف قیلغانده را یووان اوقولور. (بَصِیرْ * نَصِیرْ *) کبی سوزلرده وقف قیلغانده را نچکه اوقولور. — را سکونلی اولوب آلدنداغی حرف آستلی همزه اولسه ، یا که رادن صوڭغی حرف (ص ، ض ، ط ، ق) کبی یووان حرف اولسه ، یووان اوقولورمی نچکه اوقولورمی؟ — اول وقتلرده آلدنده‌غی حرف آستلی اولسه‌ده را یووان اوقولور. مثلا: (اِرْجِعِی ، اِرْکَعُوا) کبی. ودخی (مِرْصَادْ ، مِرْضَاتْ ، قِرْطَاسْ ، مِرْقَادْ) کبی سوزلرنڭ هر بوسنده را یووان اوقولور.

لَفْظَةُ اللّٰهِ .

— الله دیگان سوزنڭ لامی نیچه تورلی اوقولور؟
— ایکی تورلی اوقولورکه: یا یووان یا نچکه اولور.
— قای وقتده یووان وقای وقت نچکه اوقولور؟
— آلدنده‌غی حرف اوستلی یا اوتورلی اولسه ، یووان اوقولور. آلدنده‌غی حرف آستلی بولسه ، نچکه اوقولور.

— مثلا نه کبی سوزلرده یوان و نه کبی سوزلرده نچکه ایتوب اوقولور ؟

— (وَاللهِ . اِنَّ اللهَ) کبی سوزلرده یوان ایتوب (بِاللهِ . لِلّٰهِ . عَبْدُاللهِ) کبی سوزلرده نچکه ایتوب اوقولور.

وَصْلْ = قوشو.

(وَصْلْ) نه دیمکدر ؟

— ایکی یا اوچ سوزنی برگه قوشوب اوقو دیمکدر. (*)

— نیندی سوزنی قوشوب اوقومق تییشلی اولور ؟

— باشنده اوقولمی قالا طورغان الفی بولغان سوزنی آلدنده‌غی سوزگه قوشوب گویا ایکیسنی بر سوز کبی ایتوب اوقومق تییشلی اولور.

— قرآنده بر سوزنك قوشلوب اوقولاچغی نیدن بلنور ؟

— باشنده‌غی الفینك اوستی، آستی، اوتوری اولمادیغندن بلنور.

— مثلا نه کبی سوزلر وصل قیلنوب اوقولورلر ؟

— (رَبِّ الْعَالَمِينَ) ، (صِرَاطَ الَّذِينَ) ، (غَيْرِ الْمَغْضُوبِ) ، (هُمُ الْمُفْلِحُونَ) کبی سوزلر وصل قیلنوب اوقولورلر.

— نه کبی سوزلرده اوچ سوز برگه وصل قیلنوب اوقولور ؟

— اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ، اَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞ کبی سوزلرده.

— نه کبی سوزلرده دورت یا بیش سوز برگه وصل قیلنوب اوقولرلر ؟

— (اِنَّ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ، اُولٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا۞ کبی سوزلرده.

(*) وصل قیلنوب قوشوب اوقو ترکی تلنده‌ده آشغچ سویله‌گنده بولادر. مثلا: (قارا آت، زور ایل، قارا اورمان) کیره‌کلی اش، دیگەن سوزلر آشغچ سویله‌شکانده: (قارات، زوریل، قارورمان، کیره‌کلی) دییوب سویله‌نمکده‌درلر.

— وقف نه دیمکدر ؟

وَقْف = طنش.

— اوقوغانده بر سوزده طوقتاب طن آلو دیمکدر.

— قرآن اوقوغانده نیندی سوزلرده وقف قیلنور ؟

— آخرینه وَقْف علامتی قویلغان سوزلرده وقف قیلنور.

— وقف علامتلری نیلردر ؟ — اوشبولردر: (❀ ، ط ، ج)

— آخرینه اوشبو علامتلر قویلماغان سوزلرده وقف قیلو درست اولورمی ؟

— وقف قیلناچق سوزگه قدر صولو ییتەرلك بولغانده درست اولماس.

— اگرده وقف قیلناچق سوزگه قدر صولو ییتمەسلك اولسه ، نی قیلنور ؟

— قای سوزده بولسەده، بر سوزنی تمام ایتوب بتروب وقف قیلنور.

— بوندی وقف نی دییوب آتالور ؟

— عذر وقفی = ایرکسز وقف دییوب آتالور.

— ایرکسز وقف قیلغاچ نی قیلنور ؟

— شول سوزنك اوزینی هم آڭا وصل قیلنغان سوزلرنی یاڭادن اوقوب باشلاب کیتلور. — مثلا سورهٔ بقرەنك باشنده

(اَلَّذِینَ یُؤْمِنُونَ بِالْغَیْبِ وَیُقِیمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ یُنْفِقُونَ ❀ آیتنده

(وَمِمَّا) کلمەسنده ایرکسز وقف قیلنسه ، قایسی سوزدن باشلانور ؟

— (وَمِمَّا) کلمه سینك اوزندن باشلانور.

— اگرده (الصلوة) کلمەسنده ایرکسز وقف قیلنسه، قایسی سوزدن باشلانور ؟

— (الصلوة) کلمەسنه وصل قیلنغان (ویقیمون) کلمەسندن باشلانور.

— آخرینه (لا) قویلغان سوزلرده وقف قیلنورمی ؟

— صولو ییتەرلك بولغانده وقف قیلنماس. صولو ییتمسلك بولغانده ایرکسز وقف قیلنور.

— آخرینه (لا) قویلغان بر سوزده ایرکسز وقف قیلنغانده شول سوزنی یاڭادن قایتاروب اوقو تییشلی اولورمی ؟

— آیتنك آخرندەبولغانده تییش بولماس: (الحمدلله رب العالمین❀) کبی.

— آیتلرنڭ آخرلری قای سوزلرده اولور؟

— اوشبو (❀) وقف علامتی قویلغان سوزده اولور.

— وقف قیلنغان سوزنڭ آخری بر آز اوزگه‌رتلورمی؟

— کوب سوزلرده اوزگه‌رتلور. قایسی سوزلرده گنه اوزگه‌رتلمس.

— وقف قیلناچق سوزنڭ آخرنده (ة) حرفی بولغانده نیچك اوزگه‌رتلور؟

— شول (ة) حرفی (ه) گه آلماشدروب سکونلی ایتوب اوقولور:

(غِشَاوَةٌ ❀ خَلِیفَةً ❀) کبی که (غِشَاوَهْ خَلِیفَهْ) دییوب اوقلورلر.

— بونڭ کبی وقفلر نیندی وقف دییوب آتالور؟

— (ها وقفی) دییوب آتالورلر.

— وقف قیلناچق سوزنڭ آخرنده (اً) اوست تنوینی اولدقده نیچك اوزگه‌رتلور؟

— تنوین نونی الفگه آلماشدرلور:

(بصیرًا❀هُدًی❀) کبی که (بَصِیرَا ❀ هُدَا)دیب اوقولورلر.

— بونڭ کبی وقفلر نیندی وقف دییوب آتالورلر؟

— (الف وقفی) دییوب آتالورلر.

— آخرنده توگه‌رەك (ة) ده، اَوست تنوینی‌ده، بولماغان سوزلرده وقف قیلغانده اوزگه‌رتلورمی؟

— آخرلری سکونلی بولغانلری اوزگه‌رتلمسلر:

(فَتَرْضَی ❀ مَالَهَا ❀ تَهْتَدُوا ❀ عِبَادِی ❀) کبی. (١) آخرلری سکونلی بولماغانلری اوستلی اولسه‌لرده، آستلی اولسه‌لرده، اوتورلی اولسه‌لرده، تنوینلی اولسه‌لرده، اوزگه‌رتلوب سکونلی ایتوب اوقولورلر: (٢) یَوْمِ الدِّینِ ❀ نَسْتَعِینُ ❀ یُنْفِقُونَ ❀ لَخَبِیرٌ ❀ مَأْکُولٍ ❀ کبی که یَوْمِ الدِّینْ ❀ نَسْتَعِینْ ❀ یُنْفِقُونْ ❀ لَخَبِیرْ ❀ مَأْکُولْ ❀ دییوب اوقولورلر.

---

(١) مگر (بِهِ، لَهُ) کبی سوزلرنڭ آخرلرندغی مدلری طاشلانوب هالری سکون ایله اوقولورلر.

(٢) روم واشمام حکملری صبیلر اوچون آغردر.

— بونك کبی وقفلر نیندی وقف دییوٗب آتالوٗرلر؟

— (سکون وقفی) دییوٗب آتالوٗرلر.

— قرآن آیتلرندن باشقه سوزلرده مثلا دعالرده وقف قیلنوٗرمی؟

— طوقتاب صولو آلناچق بولغان عربی سوزنك هر برسینی تیبیشلی اورنلرنده اوزگه‌رتوٗب وقف قیلوٗب ئه‌یتمك تیبیشلی اولوٗر.

سکته.

— سکته نه دیمکدر؟

— بر سوزده وقف قیلغان کبی بر آز طوقتاو دیمکدر.

— سکته قیلغانده صولو آلنوٗرمی؟

— یوق، سکته‌ده صولو آلنماس، وقفده‌گنه صولو آلنوٗر.

— وقفده‌گی کبی سکته قیلنغان سوزنك آخری‌ده بر آز اوزگه‌رتلوٗرمی؟

— وقفده اوزگه‌رتلوٗرلك بولغان سوزلرده اوزگه‌رتلوٗر.

— قرآنده نیچه یېرده سکته قیلمق تیبیشلیدر؟ — دورت یېرده سکته قیلمق تیبیشلیدر. (*) — قایسی سوره وقایسی آیتلرده؟

— برنچیسی سورهٔ کهفده (عِوَجًا) دیگان سوزده درکه (عِوَجَاۡ-قَیِّمًا) دییوٗب ایکی سوز آراسنده بر آز طوقتاب طوروٗب اوقولوٗر. ایکنچیسی سورهٔ (یٰس) ده (مِنْ مَرْقَدِنَا) دیگان سوزده درکه (مِنْ مَرْقَدِنَاۡ - هٰذَا) دییوٗب اوٗقوٗلوٗر. اوٗچنچیسی سورهٔ قیامه‌ده (وَقِیلَ مَنْ) دیگان سوزده درکه (وَقِیلَ مَنْ - رَاقٍ) دییوٗب اوقوٗلوٗر. دورتنچیسی سورهٔ (مُطَفِّفِینْ) ده (کَلَّا بَلْ) دیگان سوزده درکه (کَلَّا بَلْ - رَانَ) دییوٗب اوقوٗلوٗر.

(*) فی قرائة عاصم ورواية حفص ❀

سحیفه‌لربز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u.u8686@gmail.com

«یولدز» کتابخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:

۱) (معلم اوّل) اصول‌صوتیه اوزره ترتیب ایدلمش الفبای ترکیدر، بو الفبا ایله ۷ نچی یه‌شلک بالانی ایکی آی اچنده اوقورغه هم یازارغه اویره‌تو ممکندر. اوقوتو اصولینی اویره‌نوگه هیچ حاجت یوقدر. کتابنڭ اوزن کورگاچ ده، نیچك تعلیم قیلناچغی هرکم آڭلارلقدر. قزان، کیرمان، حاجی طرخان، اوفا، اورینبور، قازاقستان، ترکستان، داغستان، سیبیریه، جونغاریه و قاشغار طرفنده جدیدی وقدیمی مکتبلرنڭ کوبسنده بو الفبا قبول ایدلمشدر. بهاسی (۸) تیینددر.

۲) (معلم ثانی) اصول تحریکیه اوزره ترتیب ایدلمش الفبای عربیدر. بو الفبا معلم اوّلنی اوقوب تمام ایتکان بالالرغه، قرآننی درست و تیز اوقورغه توشندرو اوچون تعلیم ایدلور. بوننڭ آخرنده (۳۰) قدر قسقا سوره‌لر بالالر اوزلری طانوب اوقورلق درجه‌ده ایری حرف و حرکات ایله آچق شکلده طبع ایدلمشدر. بو آی اچنده بو الفبانی اوّلندن آخرینه قدر اوقوغان بالاغه طوغری قرآن کریم تعلیم قیلنا باشلانور . . . . . . بهاسی (۷) تیینددر.

۳) (قرائت) بو کتابده قرائت عربیه و تجوید قرآن حکملری بیك آچق صورتده بیان قیلنمشدر. استاذدن قرائت ایتمه‌گان وعلم تجویدنی اوقوماغان کشی‌ده بو کتاب ایله قرائتنی درسته‌و ممکندر . . . . بهاسی (٦) تیینددر.

٤) (مشق خط) شاگردلرنی حسن خط قاعده‌لری بوینچه ماتور یازارغه اویره‌تو اوچون ترتیب ایدلمش مشق اورنه‌گیدر. بو اورنه‌کنڭ اوستینه یوقا کاغذ قویوب، قامش قلم ایله یاکه تیمر قلم ایله یاکه یاتسی یونلمش کارانداش ایله تکرار یارا یلزا بالالرنڭ یازولری بیك تیز گوزه‌لله‌نه‌در. یازونی مشقی یارا بلمه‌گان الوغ کشیلرده اوشبو مشقنامه ایله گوزه‌ل و مشقی یازارغه اویره‌نو بیگلدر . . . . بهاسی (۷) تیینددر.

۵) (عقائد)، ٦ (طهارت)، ۷ (نماز)، ۸ (جماعت)، ۹ (روزه، زکات وحج) مکتبلر اوچون ترتیب قیلنمش مسائل دینیه رساله‌لریدرکه قایو مسئله‌لر حقنده اولدقلری اسملرندن معلومدر . . . هر برینڭ بهاسی (٦ تیین و مجموعی (۳۰) تیینددر.

۱۰) (هلال) دینی بایراملر، تاریخی کونلر و تقویملر خصوصنده بهاسی (۸) تیینددر.

۱۱) (احکام شرعیه) ابتدائی مکتبلرنڭ (٤) نچی صنف شاگردلری اوچون ترتیب ایدلمشدر. بو کتابده اسلام دیننده فرض، واجب، سنت، مستحب، حلال و حرام یا مکروه بولغان عمللرنڭ هر برسی اجمالا صانالمشدر. شریعت حکملرینڭ هر برسندن اجمالا خبردار بولیم دیگان الوغ کیمسه‌لر اوچون‌ده بیك فائده‌لی بر کتابدر . . . . . بهاسی (۱۰) تیینددر.

۱۲) (عقائد منظومه) نظمی معتقدات رساله‌سیدر. بالالرغه (ادبی مقاله‌لر ایله) حفظ قیلدرو اوچون ترجمه قیلنمشدر . . . . بهاسی (۵) تیینددر.

۱۳) (عبادت اسلامیه) بو کتابده اسلام دیننده مأمور بولغان عمل وعبادتلرنڭ هر برسینڭ حکملری سؤال و جواب طریقیله تفصیلا بیان قیلنمشدر. مکتب شاگردلری اوچون‌ده الوغ کیمسه‌لر اوچون‌ده فائده‌لی کتابدر . . . . . بهاسی (۳۰) تیینددر.

١٤) (حقوق اسلامیه) رشدی مکتبلرنڭ شاگردلری اوچون ترتیب قیلنمشدر. معاشرە، معاملە، موارثه و محاکمه خصوصلرنده اسلام دینی طرفندن بویورلمش قانون و نظاملرنی بیان قیلا طورغان دورت جزءلك کتابدر. حاضرده (میراث و مقاسمه) اسملی (٣) نچی جزئی گنه نشر اولنمشدر. بهاسی (١٠) تیینلر.

١٥) (دروس شفاهیه) مدرسەلرده و رشدی مکتبلرده عربچه اوقوماغه باشلامش برنچی صنف شاگردلری اوچون تألیف قیلنمش لغات و مکالمهٔ عربیه کتابیدر. عرب لسانن عملی و شفاهی طریق ایله تعلیم قیلو اوچون موافق روشده عربی لغتلر، جمله و مکالمەلر منتظم و تدریجی بر سیستیم اوزرنده (١٠٠) درسلك ایتوب ترتیب ایدلمشدر. بو کتاب ایله هر بر هوسلی و اجتهادلی کشی معلمسز باشقەدە اوزندن اوزی عربچه سویلەشورگه و عربی کتابلرنی مطالعه قیلورغه اویرەنورگه ممکندر. هر درسی بر تیین اولەرق مجموعینڭ بهاسی . . . . (١) صومدر.

١٦) (استفتاح) ترکی تلنده منتظم صرف عربی کتابیدر. . . بهاسی (٥٠) تیینلر.

١٧) (استکمال) ترکی تلنده منتظم نحو عربی کتابیدر. بو کتابده قواعد نحویه یاوروپا لسانلرینڭ نحو قاعدەلری سیستیمنده منتظم صورتده ترتیب ایدلمشدر. بهاسی (٥٠) تیینلر.

١٨) (قوانین نحویه) مدرسەنڭ ایکنچی صنف شاکردلری اوچون تألیف قیلنمش نحو کتابیدر. بو کتابده نحو قاعدەلری اسلوب جدید اوزره عربچه بیك سهل عباره ایله بیان قیلنمشدر. . . . . بهاسی (٣٠) تیینلر.

١٩) (میزان الافکار) عربی العباره منطق جدید کتابیدر. بو کتابده علم منطق قاعدەلری یاوروپا فیلسوفلرینڭ صوڭغی اصطلاحاتی اوزره بیك ییڭل اسلوب ایله بیان قیلنمشدر. قواعد جدیدهٔ منطقیەدن ماعدا علم روح و علم مباحثەنڭ مهم مسئلەلرن، فنون و معارفنڭ تقسیماتن شامل (٢٠٨) صحیفەلك بر کتابدر . . . . بهاسی (٥٠) تیینلر.

٢٠) (متحرك الفبا) مکتب بالالری اوچون قاتیغی کاغدکه باصلمش زور زور حرفلردن عبارتدر. بو حرفلرنی تزو ایله هر تورلی سوزنی یازوب کورسەتو ممکندر. بو حرفلر ایله تورلی سوزلرنی تزوب یازایازا، بالالرنڭ قرائت کتابت و املاغه ملکەلری بیك آرتادر. بهاسی (٢٠) تیینلر.

٢١) (دنیا معلوماتی) ایکی جزء برنچی جزئی (١٥) تین، ایکنچیسی (٢٠) تیینلر.

٢٢) (تورکی صرفی) قزان تورکیسینڭ صرفی . . . . . . بهاسی (١٠) تیینلر.

٢٣) (تورکی نحوی) قزان تورکیسینڭ نحوی . . . . . . (١٣) تیینلر.

٢٤) (الفبای روسی) روسچه اوچون اصول ملیه اوزره الفبا . . . (٢٠) تیینلر.

٢٥) (روسستان) روسچەنه اویرەنو اوچون دروس شفاهیه . . . . . . (١) صوم.

اوشبو کتابلر قزانده و باشقه شهرلرده مشهور اسلام کتابچیلرنده صاتلمقدەدرلر.